

Evangelische Broedergemeente Utrecht

Preek op zondag Epifanië, 6 januari 2019

Tekst: Psalm 34:15 (Woord voor het Jaar 2019)

Shalom aleichem – vrede u allen, zo groeten Joodse mensen elkaar niet alleen aan het begin van een nieuw jaar. Shalom – vrede, dat is de dagelijks groet van Joodse mensen in de hele wereld. En in de Arabische taal gebruikt men dezelfde groet: Salam aleikum – vrede u allen.

Aan het begin van dit jaar 2019 wil ook ik u zo groeten: Shalom – vrede voor u. Het jaar 2019 moet een jaar van vrede worden, als het gaat zoals het Woord voor het Jaar 2019 het ons zegt: Zoek de vrede en jaag die na. (Psalm 34:15 NBG)

Je zou nu kunnen zeggen: Amen. Want wat kan er beters gezegd worden over het jaar 2019, dan dat het een jaar van vrede moet worden. Als we het journaal bekijken, dan weten wij, hoezeer we vrede nodig hebben in deze wereld: vrede in Jemen en in Syrië, vrede tussen Palestijnse en Joodse mensen in Israël bij voorbeeld. Maar wij weten ook, dat we vrede nodig hebben in onze directe omgeving: vrede in gezinnen, waar onbegrip, zwijgen ja zelfs geweld heersen, vrede in buurten, waar mensen met een verschillende achtergronden elkaar afwijzen, elkaar het licht niet gunnen, geen waardering hebben voor elkaar. En vrede op de werkvloer, waar hoge werk- en tijdsdruk soms tot slechte relaties tussen collega's kunnen leiden. En uiteindelijk hebben wij de vrede ook met onszelf nodig. We voelen ons vaak klein, onmachtig, niet goed genoeg in Gods ogen. Dan is het goed als God tegen ons zegt: Shalom – vrede. Jullie zijn welkom bij mij.

Dus je zou kunnen zeggen: Amen. Het is goed als 2019 een jaar van de vrede wordt. Laten we het zo ingaan.

Maar ... en er is altijd wel een maar als het om vrede gaat. Psalm 34 heeft voor ons nog wat meer inspiratie bereid om van 2019 daadwerkelijk een jaar van vrede te maken.

Allereerst wil ik met u nadenken over het woordje “shalom”. De kunstenaar, die het schilderij bij het Woord voor het Jaar 2019 gemaakt heeft, dat ik u heb meegebracht en dat u in de beamerpresentatie kunt zien, heeft dit woord centraal gesteld in zijn tafereel.

“Shalom” is het Hebreeuwse woord, dat in de Nederlandse Bijbels vertaald wordt met “vrede”. En dat is niet verkeerd. Alleen heeft Shalom en veel grotere betekenis, dan wat wij meestal met vrede verbinden. Shalom is niet alleen de afwezig van oorlog en geweld, het is ook gerechtigheid, genezing van de relaties, verzoening, heilheid, harmonie. Shalom is de toestand, die God voor zijn wereld wil. Als iedereen van het leven in al zijn volheid kan genieten in gemeenschap met anderen, als iedereen in vrede kan leven, geen geweld moet vrezen, maar ook geen armoede, geen vroege dood, geen verschrikkelijke ongelukken – dan heerst Shalom. En dit woord “Shalom” staat nu boven het jaar 2019.

Door het Woord voor het Jaar uit psalm 34 worden wij herinnert, wat God met deze wereld van plan is, wat zijn doel is voor deze wereld: Shalom, vrede, heilheid, volheid van het leven voor iedereen, genezing van menselijke relaties en voor de hele schepping.

Maar deze Shalom, deze vrede, komt niet van de hemel neerdalen, de Shalom heeft alles te maken met ons handelen en ons leven in 2019.

Zoeken en najagen – twee merkwaardige woorden als het om Shalom gaat. Loopt de vrede dan weg? Speelt de Shalom verstoppertje?

Aan het begin van 2019 worden wij eraan herinnert, dat vrede niet vanzelfsprekend is.

Maar weten wij dat niet al? Elke dag wordt ons op televisie verteld hoe moeilijk het is om vrede te vinden voor de mensen in Syrië of in Jemen. Iedereen die een gezin heeft weet, dat voor vrede, harmonie en gemeenschap altijd weer hart gewerkt moet worden.

Zoeken en najagen zijn twee verschillende bewegingen op weg naar vrede, naar Shalom. Zoeken heeft te maken met zorgvuldigheid, met concentratie, met nadenken en uitproberen. Gezamenlijk moeten wij steeds weer naar wegen zoeken om vrede te bereiken. Wij hopen, dat er in 2019 mensen zo geconcentreerd naar wegen van vrede zoeken in Syrië, in Jemen, in Israël.

Wij willen zelf op zoek gaan naar wegen van vrede, begrip en waar nodig verzoening in onze gezinnen, in de buurt waar wij leven. En ook voor onze kerk willen wij steeds weer naar gemeenschap onder mensen zoeken, die verschillend zijn, verschillend geloven, over bepaalde dingen verschillend denken. Daarvoor hebben wij geduld nodig, moeten wij met elkaar spreken, elkaar aanvaarden als zusters en broeders in de ene Heer. Samen zoeken naar wegen die ons leiden tot Shalom, tot vrede, tot een leven in volheid voor iedereen, dat kan een goed voornemen zijn voor het jaar 2019 voor onze kerk.

Maar Shalom wil niet alleen gezocht worden. Wij zijn ook gevraagd om de vrede na te jagen. In dit tweede werkwoord zit emotioneel engagement, zit hartstocht, zit de bereidheid een risico in te gaan. Om van het jaar 2019 een jaar van Shalom te maken, is hartstocht gevraagd, engagement, ook wel moed. Soms moeten ook ongebruikelijke wegen gegaan worden, wegen, die niet door iedereen goed gevonden worden.

Laat u mij daarvoor een voorbeeld noemen:

In de Bethelkerk in Den Haag vindt sinds oktober 2018 een doorlopende kerkdienst plaats om een gezin uit Armenië voor de uitzetting uit Nederland te bewaren en de discussie aan te wakkeren over het kinderpardon, dus de regeling langdurig verblijvende kinderen. In de Raad van Kerken Nederland hebben we vaker over deze actie gesproken en sommigen van ons (waaronder ook ik) kunnen ons niet vereenzelvigen met de vorm van een doorlopende kerkdienst als politieke actie. Maar wij zijn het er wel over eens: de mensen, die dit gezin steunen hebben het onderwerp "kinderpardon" op de agenda van de kerken gezet: hoe vinden wij wegen voor Shalom – vrede, welzijn, gemeenschap – voor kinderen, die in ons land zijn opgegroeid en (vanwege de afkomst van hun ouders) niet hier mogen blijven. Ook in sommige gemeenten van de Broedergemeente stond in de kerstnachtdienst een stoel met speelgoed in de eerste rij om aan deze kinderen te herinneren. De Shalom najagen dat betekent ook wegen gaan, waar niet iedereen mee wil gaan.

Wacht eens even! Hoor ik een stem in mijn hoofd zeggen: Gaat dit alles niet onze kracht te boven? Het klinkt bijna alsof wij Shalom, vrede, heelheid zelf tot stand zouden kunnen brengen in deze wereld. Maar is het niet de gave van God? Is Hij het niet, die Shalom tot stand brengt? Is Shalom niet iets wat pas in het nieuwe Jeruzalem ten volle aanwezig zal zijn?

Ja, ik ben het eens, pas in de nieuwe wereld van God zal Shalom ten volle aanwezig zijn. Maar: door het Woord voor het Jaar 2019 worden wij gevraagd om hier en nu al iets van die Shalom, die vrede zichtbaar te maken, in de manier hoe wij met elkaar omgaan: met zwakken, met vreemdelingen, met mensen van een andere cultuur, huidskleur, religie. Wij zijn gevraagd vol geduld en verstand naar wegen van vrede, van Shalom te zoeken. Wij zijn uitgenodigd om vol hartstocht ook ongebruikelijke wegen te gaan naar gerechtigheid, gemeenschap met anderen, genezing van relaties – kort wegen naar de Shalom. Ja, wij kunnen ons steentje bijdragen aan Gods Shalom, aan de vrede van God in deze wereld, omdat God nabij is.

Want ook dat zegt de psalm, waarmee wij het nieuwe jaar ingaan:

De Engel des HEREN legt Zich rondom wie Hem vrezen, en redt hen. (Psalm 34:8) en De Heer is nabij. (Psalm 34:19)

Amen. Het is goed als 2019 daadwerkelijk een jaar van de vrede wordt, een jaar van Shalom. Laten we het zo ingaan.